

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

25 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat, Ion Druță,

Ion Corolevschi, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de Zinovia Chiriac, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Gheorghe împotriva lui Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Sorocean Ludmila, Chiriac Zinovia, Chiriac Corina privind înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ, partajul în natură a apartamentului nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău, instalarea în apartament, încasarea pensiei de întreținere și cererea reconvențională depusă de Zinovia Chiriac, Diana Boldișor, Ludmila Sorocean, Corina Chiriac și Daniel Boldișor împotriva Direcției de Privatizare a Fondului de Locuințe, intervenient accesoriu Gheorghe Chiriac privind declararea ilegală și anularea hotărârii Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 44 din 10.11.1994 privind privatizarea apartamentului nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău în partea ce ține de includerea lui Chiriac Gheorghe în lipsa participanților la privatizare, cu excluderea acestuia din hotărârea comisiei de privatizare, cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, radierea vizei de domiciliu a lui Gheorghe Chiriac din apartamentul nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău, recunoașterea cu dreptul pierdut la spațiu locativ, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014,

C O N S T A T Ă :

La data de 01 aprilie 2008 reclamantul Chiriac Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, solicitând înlăturarea obstacolelor la folosirea ap. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău și instalarea în apartament.

Ulterior, la data de 11 noiembrie 2008 reclamantul Chiriac Gheorghe și-a completat cerințele înaintate împotriva lui Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila și a solicitat partajul în natură a apartamentului nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău, instalarea în apartamentul menționat cu înlăturarea obstacolelor în partea lui Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila

la cazarea sa în camera respectivă, posibilitatea de a se folosi de bucătărie, baie, veceu și coridor cu aceleași drepturi ca și pîrîții (f.d. 33, vol. I).

Iar prin cererea din 18.01.2014 reclamantul Chiriac Gheorghe a solicitat și încasarea pensiei de întreținere de la fiicele Boldișor Diana și Sorocean Ludmila în sumă de 1500 lei lunar, începînd cu data adresării în instanță (f.d. 67-68, voi. II).

În motivarea acțiunii reclamantul Chiriac Gheorghe a indicat că, împreună cu fosta soție, Chiriac Zinovia, a participat la privatizarea apartamentului 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău. La data de 07.07.1992 a divorțat de soție, Chiriac Zinovia, iar după privatizarea apartamentului respectiv, el a plecat la muncă peste hotarele țării, fără a-și retrage viza de reședință din apartamentul respectiv.

A indicat că, în apartamentul în cauză mai au perfectată viza de reședință și domiciliază împreună cu dînsul fiica, Boldișor Diana, ginerele Boldișor Vitalie și nepotul Daniel Boldișor. Dînsul a fost plecat aproximativ timp de o lună la rudele sale (la casa părintească) în raionul Leova, iar la întoarcere din localitatea respectivă fiica împreună cu ginerele nu i-au permis să intre în apartamentul său, deși este proprietarul acestui apartament. El s-a adresat la polițistul de sector, care s-a deplasat la fața locului, însă locatarii nu i-au permis să intre în apartamentul său.

Indică că nu are posibilitate de a face rost de contractul de privatizare deoarece se află la familia Boldișor.

În astfel de situație, consideră că îi sunt îngrădite drepturile sale pentru a se folosi de proprietatea sa și solicită să fie instalat în apartament, iar pîrîții să fie obligați să nu-i creeze impedimente în folosirea spațiului locativ, partajul apartamentului în natură, să i se atribuie în natură odaia care a fost apreciată după divorț cu posibilitatea de a se folosi de bucătărie, baie, viceu și coridor.

Invocă reclamantul că, el este pensionar, are o pensie stabilită în mărime de 1551,08 lei, care este insuficientă pentru asigurarea de întreținere, în condiția cînd suferă de mai multe boli cronice și în permanență necesită tratament, precum și procurarea de medicamente. Astfel, consideră că Boldișor Diana și Sorocean Ludmila urmează să-i acorde întreținere lunară în mărime de 1500 lei fiecare.

Ulterioir, la data de 18 septembrie 2008 reclamanții Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila s-au adresat în instanță cu cerere reconvențională împotriva lui Chiriac Gheorghe și Direcției de Privatizare a Fondului de Locuințe, solicitînd declararea ilegală și anularea hotărîrii Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 44 din 10.11.1994 privind privatizarea ap. 59 din str. Sarmizegetusa nr. 35, mun. Chișinău în partea ce ține de includerea lui Chiriac Gheorghe în lista participanților la privatizare cu excluderea acestuia din hotărîrea comisiei de privatizare, cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, radierea vizei de domiciliu a lui Chiriac Gheorghe din ap. 59 din str. Sarmizegetusa nr. 35, mun. Chișinău (f. d. 14, 15, voi. I).

Ulterior, prin cererea de completarea pretențiilor din 08.07.2014 reclamanții Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila au solicitat recunoașterea drept pierdut a dreptului de folosință a spațiului locativ a lui Chiriac Gheorghe din ap. 59 din str. Sarmizegetusa nr. 35, mun. Chișinău (f. d. 110-111, voi. II).

În motivarea cererii reconvenționale reclamanții Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina și Sorocean Ludmila au indicat că, Zinovia Chiriac s-a aflat în relații de căsătorie cu Chiriac Gheorghe pînă în

anul 1992. La data de 07.07.1992 a fost înregistrat divorțul, fapt care se confirmă prin certificatul de divorț Seria BM nr. 175889 lei.

Au indicat că din momentul înregistrării divorțului Chiriac Gheorghe a părăsit casa și nu s-a mai întors, nu a participat cu nimic la întreținerea copiilor săi sau la menținerea, repararea apartamentului sau achitarea serviciilor comunale. Deci, Chiriac Gheorghe nu a mai locuit în apartamentul nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău, păstrându-și viza de reședință în apartament, pe care la acel moment nu s-a considerat de cuviință de a-i fi retrasă. În anul 1994 a fost începută procedura de privatizare, iar la 10.03.1995 Zinovia Chiriac a încheiat contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 13-606 pe apartamentul 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău, în conformitate cu legislația în vigoare pentru stagiul de muncă. Apartamentul a fost privatizat pe numele lui Chiriac Zinovia ca unic proprietar, fapt care se confirmă prin certificatul OCT Chișinău din 23.07.2008. Cu toate acestea, în condițiile legii în vigoare la acel moment, se consideră ca persoane care au participat la privatizarea apartamentului toate persoanele care la data privatizării apartamentului aveau viză de reședință în apartament.

Astfel, conform certificatului Direcției Generale Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului mun. Chișinău Seria TS nr. 0012413 din 15.07.2008 la privatizarea apartamentului 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău au participat Zinovia Chiriac, Gheorghe Chiriac, Ludmila Sorocean (Chiriac), Corina Chiriac, Diana Boldișor (Chiriac) și Daniel Boldișor.

A menționat că, la acel moment Direcția de Privatizare a Fondului de Locuințe nu i-a informat despre faptul includerii fostului soț Gheorghe Chiriac în calitate de coparticipant la privatizarea apartamentului 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău și nici nu a solicitat acordul, deși privatizarea a avut loc doar din contul lui Zinovia Chiriac și în baza stagiului său de muncă. Despre acest fapt a aflat doar după solicitarea certificatului cu privire la persoanele care au participat la privatizarea apartamentului 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău.

Indică că, la momentul de față în apartament continuă să aibă viză de reședință Zinovia Chiriac, Gheorghe Chiriac, Corina Chiriac, Diana Boldișor (Chiriac), Daniel Boldișor și Vitalie Boldișor.

În continuare indică că, sunt neîntemeiate declarațiile lui Chiriac Gheorghe conform cărora ultimul a plecat doar o lună la Leova la părinții săi, iar când s-a întors nu i s-a permis să intre în apartament. Gheorghe Chiriac nu mai locuiește în apartament din anul 1992 din momentul divorțului, locuind la o doamnă cu care se afla în concubinaj. Faptul dat poate fi confirmat de toți membrii familiei sale cât și de vecini. Gheorghe Chiriac nu a participat cu nimic la întreținerea apartamentului, repararea acestuia, achitarea serviciilor comunale, suplimentar dovedind că nu a locuit în el din anul 1992.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 29 iulie 2014 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Gheorghe și s-a dispus de a-1 instala pe Gheorghe Chiriac în apartamentul 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chișinău, cu obligarea lui Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Sorocean Ludmila, Chiriac Zinovia, Chiriac Corina să nu-i creeze impedimente în folosirea spațiului locativ, precum și s-a respins cerințele lui Chiriac Gheorghe privind partajul apartamentului în natură și încasarea pensiei de întreținere. S-a admis parțial cererea reconvențională depusă de Chiriac Zinovia, Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila, s-a declarat ilegală și s-a

anulat integral Hotărîrea Comisiei municipale de privatizare a fondului locative nr. 44 din 10.11.1994 privind privatizarea apartamentului 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35, mun. Chişinău, precum şi s-a respins cerinţa lui Chiriac Zinovia, Boldişor Diana, Boldişor Vitalie, Boldişor Daniel, Chiriac Corina, Sorocean Ludmila privind radierea vizei de domiciliu şi recunoaşterea cu dreptul pierdut la spaţiul locativ, prezenta hotărîre servind drept temei pentru efectuarea înscrierilor în registrul Bunurilor Imobile la IS „Cadastru”.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanţe, Zinovia Chiriac, Ludmila Soroncean (Chiriac), Diana Boldişor şi Corina Chiriac, la data de 11 august 2014 au declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Botanica mun. Chişinău din 29 iulie 2014, solicitînd admiterea acestuia, casarea parţială a hotărîrii primei instanţe şi emiterea în această parte o nouă hotărîre prin care să fie respinsă integral cererea de chenare în judecată a lui Chiriac Gheorghe cu admiterea integrală a cererii reconvenţionale, în rest hotărîrea primei instanţe să fie menţinută fără modificări.

De asemenea, nefiind de acord cu hotărîrea primei instanţe Chiriac Gheorghe la data de 28 august 2014 a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 29 iulie 2014, solicitînd admiterea acestuia, casarea parţială a hotărîrii primei instanţe în partea ce ţine de respingerea capătului de cerere a lui Chiriac Gheorghe privind încasarea pensiei de întreţinere, cu adoptarea unei noi hotărîri prin care să fie admise cerinţele privind încasarea pensiei de întreţinere. în rest, hotărîrea să fie menţinută.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 18 noiembrie 2014 au fost respinse apelurile declarate de Zinovia Chiriac şi Ludmila Soroncean (Chiriac), Chiriac Gheorghe, Diana Boldişor şi Corina Chiriac şi s-a menţinut hotărîrea Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 29 iulie 2014.

Pentru a hotărî astfel, instanţa de apel a conchis că motivele invocate de apelanţi nu şi-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului. Totodată, a fost indicat că, prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural şi în consecinţă a adoptat o hotărîre legală şi întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanţei de apel, la 26 mai 2015, Zinovia Chiriac a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curţii de Apel Chişinău din 18 noiembrie 2014 şi a suspenda executarea hotărîrii Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 29 iulie 2014 cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chişinău într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului recurentul a invocat faptul că instanţa de fond şi instanţa de apel au examinat probele arbitrar şi au comis erori la judecarea cauzei.

Colegiul mai reţine că, la 08.12.2014, în termen, pîrîţii Ludmila Soroncean şi Diana Boldişor au depus recurs împotriva deciziei instanţei de apel din 18.11.2014. Prin decizia Curţii Supreme de Justiţie din 08 mai 2015 a fost respins recursul declarat de Ludmila Soroncean şi Diana Boldişor.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înştiinţarea participanţilor la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanţa de apel şi verificînd, în limitele invocate în recurs şi în baza referinţei depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat de Zinovia Chiriac este înaintat în afara termenului de atac şi urmează a fi respins ca tardiv, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Potrivit art. 434 alin. (1) și (2) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum rezultă din materialele pricinii, decizia instanței de apel a fost adoptată la 18.11.2014 (f.d. 209, vol. II), ulterior la 22.12.2014, decizia fiind expediată părților (f.d. 220, vol. II).

Decizia instanței de apel din 18.11.2014 a fost expediată pîrîților Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Sorocean Ludmila, Chiriac Zinovia, Chiriac Corina, pe aceiași adresa - mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 35, ap. 59 – unde aceștia își au domiciliu. Mai mult, pîrîții Boldișor Diana și Sorocean Ludmila la data de 08.12.2014, în termen, au contestat cu recurs decizia instanței de apel din 18.11.2014, recurs asupra căruia instanța de recurs s-a pronunțat deja.

Mai mult, Colegiul reține că, reieșind din materialele dosarului, reprezentantul apelantei Chiriac Zinovia - Vasilica Ruslan, a fost prezent în ședința instanței de apel din 18.11.2014 (f.d. 205, vol. II) cînd a fost emis dispozitivul deciziei recurate.

Astfel, Colegiu apreciază critic afirmațiile din recurs a recurentei Chiriac Zinovia, conform cărora acesteia nu i-a fost adusă la cunoștință situația de fapt referitor la litigiu și ca ea deține doar informații vagi despre cauza dată, deoarece se află peste hotarele țării, or, conchide Colegiul că, decizia instanței de apel din 18.11.2014 a fost expediată tuturor pîrîților la adresa indicată de aceștia, fiind recepționată și contestată ulterior de o parte din pîrîți în termen, nu însă și de pîrîta-recurentă Chiriac Zinovia.

Recursul lui Chiriac Zinovia a fost depus la 26.05.2015.

Prin urmare, Colegiul conchide că recursul lui Zinovia Chiriac este declarat în afara termenului de atac de 2 luni, prevăzut la art. 434 alin. (1) CPC.

În speță, Colegiul constată cu certitudine că recurenta Chiriac Zinovia a omis termenul de atac.

La caz, Colegiul notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a încheierii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. În hotărîrea CEDO pronunțată în cauza *Ponomaryov vs Ucraina* (3 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rînd instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărîrii luate în proces de către autoritățile competente ale statului.

Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele *Ceachir vs Moldova*, *Popov vs Moldova* și *Melnic vs Moldova*, în care s-a menționat că prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Zinovia Chiriac.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Gheorghe împotriva lui Boldișor Diana, Boldișor Vitalie, Boldișor Daniel, Sorocean Ludmila, Chiriac Zinovia, Chiriac Corina privind înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ, partajul în natură a apartamentului nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău, instalarea în apartament, încasarea pensiei de întreținere și cererea reconvențională depusă de Zinovia Chiriac, Diana Boldișor, Ludmila Sorocean, Corina Chiriac și Daniel Boldișor împotriva Direcției de Privatizare a Fondului de Locuințe, intervenient accesoriu Gheorghe Chiriac privind declararea ilegală și anularea hotărârii Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 44 din 10.11.1994 privind privatizarea apartamentului nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău în partea ce ține de includerea lui Chiriac Gheorghe în lipsa participanților la privatizare, cu excluderea acestuia din hotărârea comisiei de privatizare, cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, radierea vizei de domiciliu a lui Gheorghe Chiriac din apartamentul nr. 59 din str. Sarmisegetusa nr. 35 mun. Chișinău, recunoașterea cu dreptul pierdut la spațiu locativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea